

Hans Jørgen Engbo
Askehaven 39
4500 Nykøbing Sj.
Mobiltlf.: +45 3166 3039
E-mail: hjengbo@gmail.com

Den 7. december 2021

Til Folketingets Retsudvalg

Vedr. L 76 Forslag til lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Indskrænkning af livstidsdømtes og visse forvaringsdømtes rettigheder)

Jeg tillader mig hermed at henvende mig til Retsudvalget om lovforslag L 76, som, hvis det vedtages, vil få nogle meget indgribende konsekvenser, som ikke ses at være omtalt i bemærkningerne til lovforslaget:

1. Lovændringen vil indebære, at udslusningsforløbet for de berørte indsatte vil blive væsentligt forsinket i forhold til hidtidig praksis med den konsekvens, at de indsattes fængselsophold vil blive forlænget med flere år.

Efter gældende regler skal spørgsmålet om udgang tages op efter 5 år og 4 måneder for livstidsdømte og efter 2 år for forvaringsdømte. Ifølge justitsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 120 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg vil det samlede udslusningsforløb for en livstidsdømt fra første ledsagede udgang til prøveløsladelse typisk have en varighed af 8 år og 10 måneder ved et problemfrit forløb. I de første fire år gennemføres alle udgange under ledsagelse af fængselsbetjente. Hvis lovforslaget vedtages, som det foreligger, vil udslusningsforløbet først kunne påbegyndes efter 10 års afsoning, og først efter knap 19 års problemfri afsoning vil prøveløsladelse komme på tale. Det betyder, at livstidsdømte fremover vil få forlænget frihedsberøvelsen med adskillige år, hvilket næppe har været hensigten med lovforslaget.

Jeg antager, at en typisk udslusning for en forvaringsdømt vil forløbe efter nogenlunde samme skabelon som for en livstidsdømt.

Udslusningsforløbet vil naturligvis kunne komprimeres, så forlængelsen af frihedsberøvelsen vil blive mindre, men dette må bestemmes frarådes. I stedet kunne jeg foreslå, at lovforslagets 10 års karenstid for udgang alene kommer til at gælde for uledsaget udgang, således at den indsatte på et tidligere tidspunkt gradvis kan påbegynde udgang under ledsagelse af fængselsbetjente. Eventuelt kunne der fastsættes en 6 års karenstid for ledsaget udgang, medens 10 års fristen fastholdes for uledsaget udgang.

2. Forvaringsdømte er dømt for forbrydelser af klart mindre grovhed end forbrydelser, som fører til livstidsstraf. Der er derfor ingen logik i at sidestilles dem med livstidsdømte, selv om strafferammen for deres forbrydelser rummer fængsel på livstid.

Indsatte, som er idømt forvaring for overtrædelse af en bestemmelse, som hjemler straf af fængsel sidestilles i lovforslaget med livstidsdømte. Justitsministeriets begrundelse for at medtage de nævnte indsatte i lovforslaget findes i følgende afsnit i de almindelige bemærkninger til lovforslaget (punkt 2.2.2):

»Justitsministeriet finder, at en begrænsning dels bør gælde for livstidsdømte, dels for forvaringsdømte, som er dømt for overtrædelse af en bestemmelse, som hjemler straf af fængsel på livstid. Afgrænsningen skyldes, at forvaring efter straffelovens § 70 også kan idømmes i tilfælde, hvor der ikke nødvendigvis er tale om en lige så grov forbrydelse, som livstidsdømte har begået. Justitsministeriet finder på den baggrund, at lovforslaget skal afgrænses til alene at omfatte forvaringsdømte, som er dømt for en overtrædelse af en bestemmelse, som hjemler straf af fængsel på livstid.«

Justitsministeriets argumentation bygger således efter ordlyden på den antagelse, at de nævnte forvaringsdømte har begået lige så grove forbrydelser, som livstidsdømte har begået. Dette er en klart fejlagtig antagelse. Rigsadvokaten har i meddelelse af 1. oktober 2021 om psykisk afvigende kriminelle, punkt 5.5. noteret følgende om forvaring:

»Forvaring finder i praksis anvendelse i tilfælde, hvor farligheden i kombination med kriminalitetens art ikke vil føre til fængsel på livstid eller en meget langvarig tidsbestemt straf.«

Rigsadvokatens meddelelse er vejledende for anklagemyndigheden, som derfor ikke kan tænkes at nedlægge påstand om forvaring, hvis forbrydelsens grovhed må antages at føre til en straf af mere end 12-14 års fængsel, herunder livstidsstraf. Dette er en logisk følge af straffelovens bestemmelse om forvaring (§ 70), som kræver, at anvendelse af forvaring i stedet for fængsel skal findes påkrævet for at forebygge den fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed, som gerningspersonen frembyder (= det såkaldte nødvendighedskriterium). I tilfælde, hvor forbrydelsen – konkret bedømt – er så grov, at den efter praksis må føre til fængsel på livstid, er nødvendighedskriteriet ikke opfyldt, idet faren kan forebygges ved en tidsbestemt frihedsberøvelse i form af livstidsstraf.

Det er således forkert at sidestille forvaring med livstidsstraf, blot fordi strafferammen for den begåede forbrydelse rummer fængsel på livstid. Jeg foreslår derfor, at lovforslaget justeres, så det alene kommer til at omfatte livstidsdømte.

Jeg håber, at ovenstående bemærkninger vil indgå i Retsudvalgets overvejelser under udvalgsbehandlingen af lovforslaget.

Med venlig hilsen

Hans Jørgen Engbo

(Tidligere fængselsinspektør i Herstedvester Fængsel)